

Předmluva

Tento svazek je vůbec prvním výběrem z díla českého lingvisty *Pavla Nováka* (1932–2007), který svým odborným a pedagogickým působením zasahoval zejména do pole obecné lingvistiky, bohemistiky a albanistiky, a to především na pražské filozofické fakultě, se kterou spojil celý svůj akademický život. Hodilo by se však zdůraznit, že se jedná o výběr z jeho díla *psaného*. Je totiž důvodné se domnívat, že v případě P. Nováka platí podstatně více než u jiných autorů to, že většina jeho pozoruhodných myšlenek nebyla nakonec písemně zaznamenána (a přístup k nim – pokud vůbec – měli pouze jeho kolegové a žáci, kteří s ním byli v osobním kontaktu). Pamětníci vzpomínají, jak byl P. Novák neustále nespokojen s vlastními formulacemi, jak psal své texty zdlouhavě a mnoho (slíbených) jich nakonec k publikaci ani neodevzdal. Důvod je však třeba hledat v samotné základní povaze Novákova intelektu, jeho osobnosti, která byla „*svou bytostnou podstatou kritická*“ (jak se o P. Novákovi vyjádřil Miloš Dokulil). Tento rys byl sice důvodem oné neochoty „dát z ruky“ ne zcela precizní formulaci, ale zároveň byl zdrojem neobyčejného myšlenkového náboje celé Novákovy práce a jeho skutečně mimořádně vyvinutého smyslu pro metodologické úvahy a pro otázky jazyka lingvistiky.

Tyto zmíněné aspekty jazykovědcova uvažování by, jak jsme přesvědčeni, neměly zůstat zasuty a skryty. To je také hlavní důvod, pro který jsme se rozhodli zpřístupnit dílo P. Nováka (resp. alespoň tu jeho část, která se zachovala v psané podobě) uspořádáním a vydáním tohoto výběru. Novákovy uveřejněné texty jsou totiž rozesety na ploše půlky století v mnoha různých periodikách či tiscích, které dnes nejsou vždy dobře přístupné.

Soupis publikovaných Novákových prací čítá cca 160 položek. Do výběru jsme zařadili 49 z nich a navíc dva dosud nepublikované strojopisy z pozůstalosti. Stranou při výběru zůstaly zejména texty dobového charakteru (informativní recenze, zprávy o konferencích či nové literatuře), naopak jsme se snažili vybrat texty, které dle našeho názoru mohou být zajímavé i pro dnešního čtenáře a které jsou z nějakého důvodu pro Novákovo dílo důležité. (Vodítkem nám zpočátku byla i výběrová bibliografie P. Nováka, kterou sám sestavil a nechal vyvěsit na internetových stránkách Ústavu lingvistiky a ugrofinistiky FF UK a ve které zvýraznil texty, „*jichž si zvláště cenil*“.) Rovněž jsme se snažili neopomenout značný tematický záběr, který dílo ve svém celku pokrývá. Kromě vlastních textů Novákových, řazených chronologicky, obsahuje tento svazek také samostatný *Komentář k výběru z díla*, který chce čtenáři pomoci s tematickou orientací v otištěných textech a také je chce zasadit do souvislostí, a dále texty prof. Jana Kořenského, prof. Petra Sgalla a doc. Zdeňka Starého, kteří se jakožto odborníci v lingvistice a zároveň jako kolegové P. Nováka snaží přiblížit jeho odbornou práci z různých hledisek. Na závěr jsme zařadili bodový životopis P. Nováka a nově sestavený bibliografický soupis jeho díla.

Za pomoc při práci na této knize bychom chtěli poděkovat prof. Petru Berkovi, dr. Vítu Dovalilovi, prof. Evě Hajičové, mgr. Evě Hrachové, prof. Janu Kořenskému, mgr. Emě Krejčové, mgr. Evě Lehečkové, mgr. Zlatě Leškové, doc. Ladislavu Nebeskému, doc. Jiřímu Nekvapilovi, prof. Jarmile Panevové, prof. Petru Piňhovi, dr. Ondřeji Polišíenskému, mgr. Dmitriji Poljakovovi, prof. Petru Sgallovi, dr. Tamah Shermanové, prof. Milanu Sobotkovi, doc. Zdeňku Starému, prof. Karlu Šebestovi, dr. Otakaru Šoltysovi, dr. Ludmile Uhlířové a rodině Pavla Nováka. Náš zvláštní dík pak náleží Janu Kusákovi, který se aktivně podílel na počáteční fázi přípravy tohoto výběru.

Přejeme inspirativní četbu!

editoři